

Archeologienota Aalst – Duivekeetstraat ZN(2025E283)

Deel 1: Verslag van Resultaten uit bureauonderzoek binnen uitgesteld traject

Archeologienota Aalst – Duivekeetstraat ZN (2025E283)

DEEL 1: Verslag van Resultaten uit bureauonderzoek binnen uitgesteld traject

PeCoARCHEO-rapport 79

Titelblad: Plangebied (blauwe kader) geprojecteerd op de laat-18de eeuwse Ferraris-kaart (bron: geopunt.be)

© 2025 PeCoARCHEO
Stationsstraat 20
3381 Glabbeek
0477/326669
petercosyns@hotmail.com

PeCoARCHEO-rapport 79

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

ADMINISTRATIEVE FICHE

Opdrachtgever	Zie privacy-fiche																
Architectenbureau	Cauchie Architecten																
Project	Nieuwbouwproject 02.449.21																
Postadres	Duivekeetstraat, 9300 Aalst																
Gemeente	Aalst																
Provincie	Oost-Vlaanderen																
Kadastrale gegevens	AALST 2 AFD/SECTIE C/PERCEEL 1106Y																
Coördinaten	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bounding box</th> <th>WGS84</th> <th>Web Mercator</th> <th>Lambert72</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>NO-uiteinde (1)</td> <td>50°56'19,65"NB - 4°1'56,80"OL</td> <td>448 889,63 m - 6 610 474 m</td> <td>126 361,61 m - 180 997,48 m</td> </tr> <tr> <td>NW-uiteinde (2)</td> <td>50°56'19,30"NB - 4°1'55,51"OL</td> <td>448 849,67 m - 6 610 456,85 m</td> <td>126 336,33 m - 180 986,79 m</td> </tr> <tr> <td>ZW-uiteinde (3)</td> <td>50°56'18,87"NB - 4°1'55,99"OL</td> <td>448 864,61 m - 6 610 435,58 m</td> <td>126 345,7 m - 180 973,35 m</td> </tr> </tbody> </table>	Bounding box	WGS84	Web Mercator	Lambert72	NO-uiteinde (1)	50°56'19,65"NB - 4°1'56,80"OL	448 889,63 m - 6 610 474 m	126 361,61 m - 180 997,48 m	NW-uiteinde (2)	50°56'19,30"NB - 4°1'55,51"OL	448 849,67 m - 6 610 456,85 m	126 336,33 m - 180 986,79 m	ZW-uiteinde (3)	50°56'18,87"NB - 4°1'55,99"OL	448 864,61 m - 6 610 435,58 m	126 345,7 m - 180 973,35 m
Bounding box	WGS84	Web Mercator	Lambert72														
NO-uiteinde (1)	50°56'19,65"NB - 4°1'56,80"OL	448 889,63 m - 6 610 474 m	126 361,61 m - 180 997,48 m														
NW-uiteinde (2)	50°56'19,30"NB - 4°1'55,51"OL	448 849,67 m - 6 610 456,85 m	126 336,33 m - 180 986,79 m														
ZW-uiteinde (3)	50°56'18,87"NB - 4°1'55,99"OL	448 864,61 m - 6 610 435,58 m	126 345,7 m - 180 973,35 m														
Capakey	41302C1106/00Y000																
Autorisatie	Peter Cosyns OE/ERK/Archeoloog/2019/00009																
Auteur	Peter Cosyns																
Onderzoekstermijn	juni-juli 2025																
Trefwoorden	Archeologienota, bureauonderzoek, Aalst, historisch stadscentrum, vastgestelde archeologische zone, Dendervallei, leemgebied																

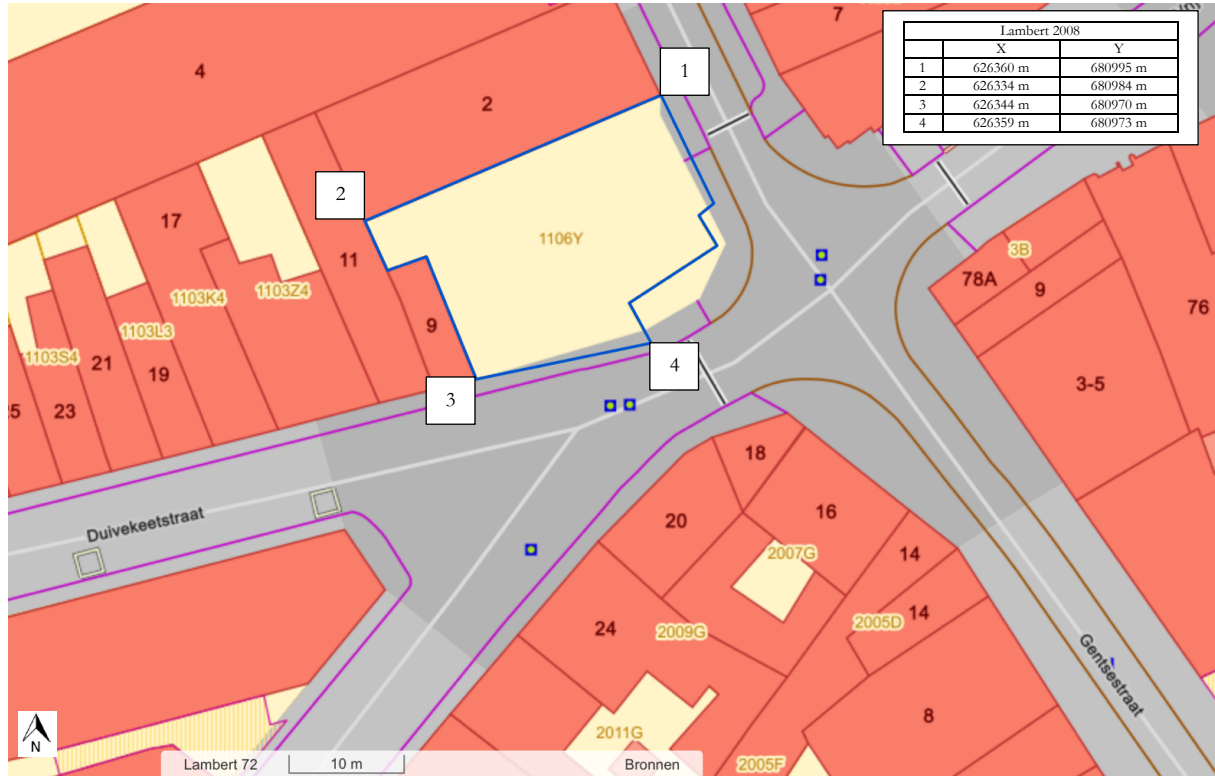
INHOUDSTAFEL

<i>Administratieve fiche</i>	4
<i>Inhoudstafel</i>	6
1. Aanleiding vooronderzoek	7
2. Resultaten van het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	12
2.1. Archivalische bronnen	12
2.2. Historische kaarten	13
2.3. Luchtfotografie	18
2.4. CAI-databestand	21
2.5. Landschappelijke situering van het plangebied	22
2.5.1. Geologische situering	22
2.5.2. Bodemkundige situering	23
2.5.3. Topografische situering	24
3. Verwachtingen en impact	25
3.1. Verwachtingen	25
3.2. Impact	25
4. Samenvatting voor niet-gespecialiseerd publiek	26
5. Samenvatting voor gespecialiseerd publiek	27
6. Lijst van figuren	28
7. Referenties	29

1. AANLEIDING VOORONDERZOEK

De opdrachtgever plant een nieuwbouwproject op de hoek van de Duivekeetstraat en de Bert Van Hoorickstraat in Aalst (Figuur 1, blauwe kader). Het projectgebied omvat het perceel 1106Y binnen de kadastrale kaart van Aalst, 2de Afdeling, Sectie C. Dit perceel beslaat een totale oppervlakte van 411.89 m².

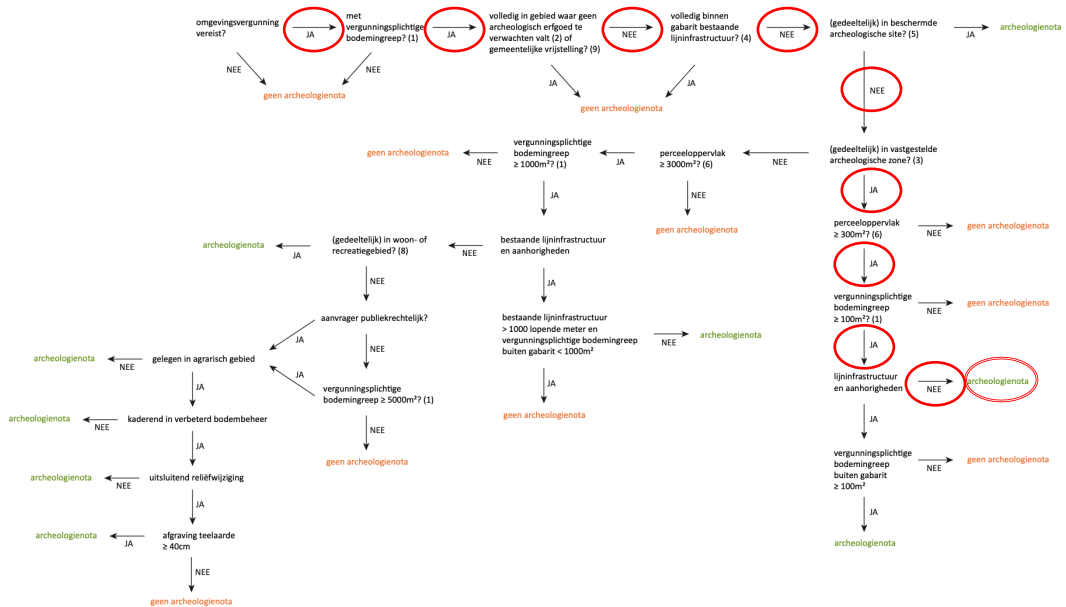
Figuur 1: Plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op de GRB-kaart met aanduiding van de afgebakende bouwzone (rode lijn) + *bounding box* (bron: geopunt.be)

Figuur 2: Plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op de Gewestplan (bron: geopunt.be)

Het gewestplan geeft aan dat het projectgebied is gelegen binnen woongebied (code 0100) (Figuur 2).

Deze archeologienota is opgemaakt ter vervollediging van het aanvraagdossier voor een omgevingsvergunning stedenbouwkundige handelingen. Zoals voorgeschreven in het Onroerendergoeddecreet Art.5.4.1 (versie 01/01/2023) verduidelijkt onderstaande beslissingsboom¹ met opgelegde criteria in functie van archeologie voor omgevingsvergunningen stedenbouwkundige handelingen (Figuur 3) dat een archeologienota moet opgemaakt worden voor onderhavig projectgebied aangezien de oppervlakte van het projectgebied —gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone— groter is dan 300 m² en de voorziene nieuwbouw meer dan 100 m² beslaat.

Figuur 3: Criteria bij omgevingsvergunning stedenbouwkundige handelingen in functie van archeologie (bron: onroerendergoed.be)

Conclusie

De opmaak van een archeologienota impliceert het aftoetsen van het archeologisch potentieel van het terrein en het uitschrijven van een archeologienota waarin een gemotiveerd advies wordt geformuleerd met betrekking tot een eventuele vrijgave of een vervolgtraject van het archeologisch vooronderzoek.

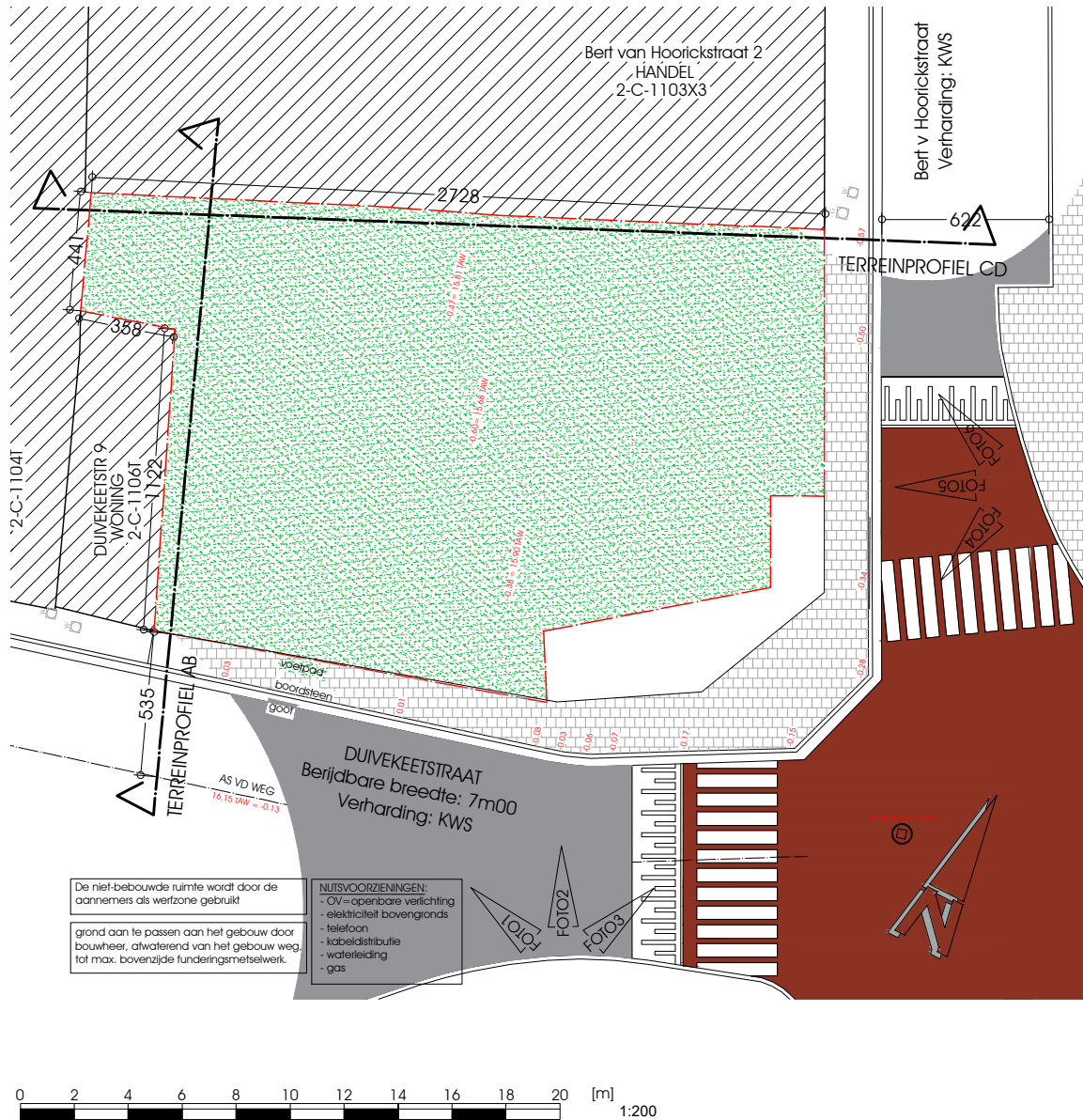
De eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, dient —zoals beschreven in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014— te allen tijde de archeologische waarden te beschermen voor beschadiging en vernieling.

Wanneer een bodemingreep wordt voorzien met impact op de bodemopbouw waarbij geen *in situ* behoud kan worden gegarandeerd dient een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd om het archeologisch potentieel in kaart te brengen.

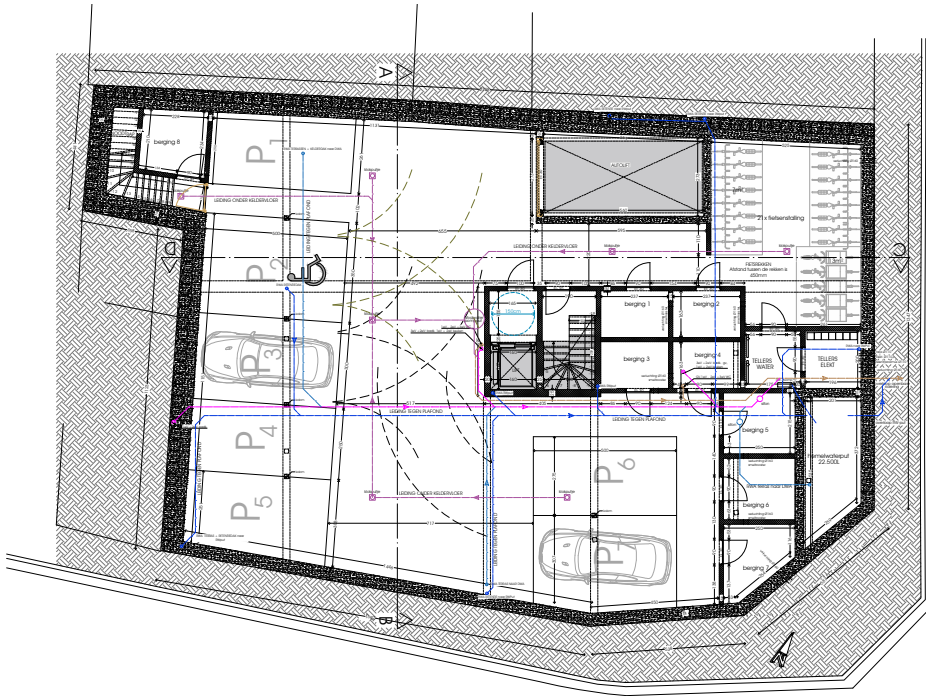
Wanneer de archeologische waarden kunnen ingepast worden in de plannen of kunnen worden gevrijwaard omdat een *in situ* behoud kan worden gegarandeerd, kan het projectgebied versneld worden vrijgegeven.

¹ https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2024-07/20240729_omgevingsvergunning_stedenbouwkundige_handelingen%20%281%29.pdf

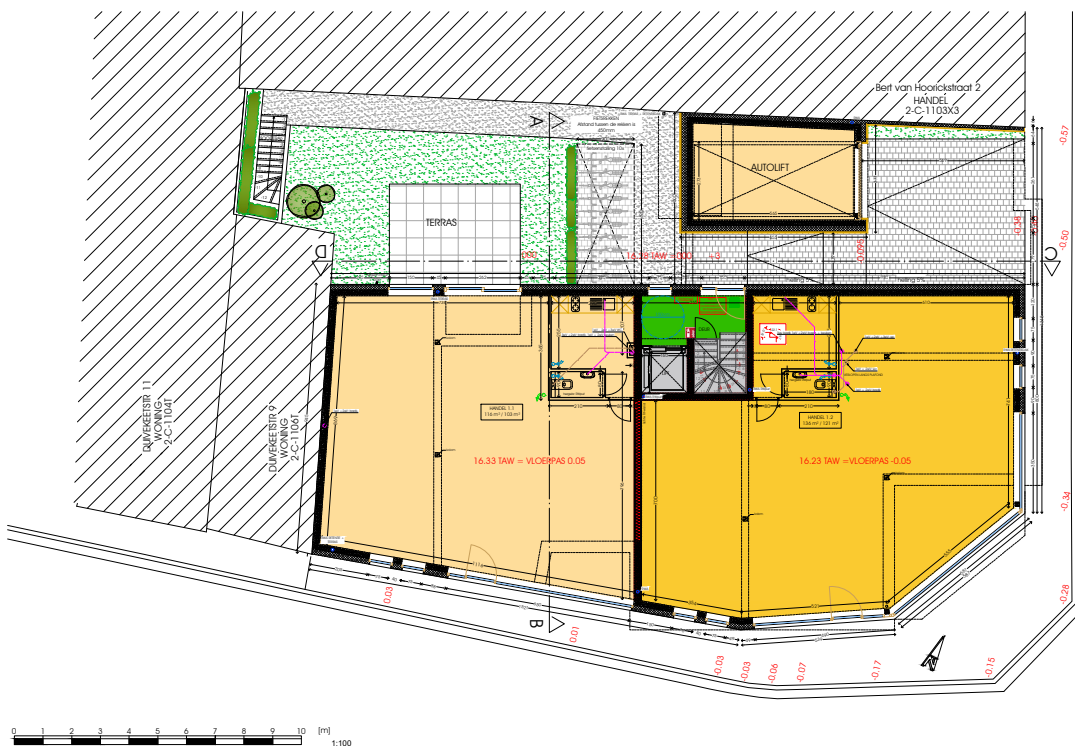
Aanleiding van het archeologisch vooronderzoek is een nieuwbouwproject dat betrekking heeft op het volledige projectgebied van haast 412 m² (Figuur 4, groene zone). Langs de perceelsgrens met de aanpalende panden aan de Duivekeetstraat 9 en de Bert van Hoorickstraat 2 worden betonen palen geheid voor een optimaal behoud van stabiliteit en waterkering bij het uitgraven van de bouwput die het projectgebied integraal bestrijkt (Figuur 5). De noordwestelijke zone van het projectgebied wordt niet bebouwd bovengronds (Figuur 6), maar de ondergrondse voorzieningen beslaan het volledige projectgebied met een impact op de bodem tot een diepte van 3,70 m -mv (Figuur 7).

Figuur 4: Inplantingsplan van de bestaande toestand (plan: Architect Kristof Cauchie bv)

Figuur 5: Grondplan van de nieuw te bouwen toestand op kelderniveau (plan: Architect Kristof Cauchie bv)

Figuur 6: Grondplan van de nieuw te bouwen toestand op gelijkvloers (plannen: Architect Kristof Cauchie bv)

Figuur 7: Opstand van de nieuw te bouwen toestand terreinprofiel CD (plan: Architect Kristof Cauchie bv)

2. RESULTATEN VAN HET ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM

Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem is gebaseerd op een uitgebreide bureaustudie. De verzamelde gegevens leiden tot een gerichte beoordeling van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied.

De bureaustudie bestaat uit:

1. archivalische bronnen, waaronder cartografie en toponymie ressourceren
2. een evaluatie van vondstmeldingen en resultaten uit eerder gevoerd archeologisch onderzoek in de omgeving op basis van het databestand van de Centrale Archeologische Inventaris bijgehouden en ter beschikking gesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed
3. landschappelijke gegevens, zoals geologische, bodemkundige en topografische data

Op basis van deze informatiebronnen kan afgeleid worden of (1) het plangebied archeologisch potentieel bezit en (2) de bodemopbouw niet verstoord is door eerdere ingrepen in de bodem —elementen die de strategie van een eventueel verdergezet onderzoek kan beïnvloeden.

2.1. ARCHIVALISCHE BRONNEN

De stadsontwikkeling van Aalst gaat terug tot de vroege middeleeuwen met Merovingische en Karolingische (houtbouw)sporen ter hoogte van de Oude Vismarkt en op de speelplaats van het Sint-Jozefscollege.² Maar het eigenlijke stadswordingsproces zet zich pas echt goed in vanaf het midden van de 11de eeuw onder invloed van politieke en economische factoren. Zo verwerft de Graaf van Vlaanderen rond het midden van de 11de eeuw het noordelijk landgedeelte tussen Schelde en Dender waardoor de grens van het graafschap Vlaanderen verschuift naar de Dender. Aalst wordt de residentie van het nieuw opgerichte burggraafschap, het latere Land van Aalst, en ontwikkelt zich snel tot stad in de loop van de tweede helft van de 11de eeuw nog voor dat stadsrechten worden verworven. Economisch ligt Aalst op een gunstige oversteekplaats van de Dender voor de historisch drukke handelsroute tussen Noordzeekust en Rijnland, wat in de middeleeuwen de route Brugge-Keulen was.

De continue urbanisatie leidt tot de bouw van een eerste D-vormige stadsomwalling in de 11de eeuw. Begin 13de eeuw wordt al een tweede stadsomwalling aangelegd. Het tracé ervan omvat een zo groot areaal dat de urbanisatie pas in de 19de eeuw buiten de middeleeuwse stadsomwalling reikt. De middeleeuwse stadsverdediging met wal en gracht wordt in de latere 16de eeuw voorzien van bastions ter hoogte van de stadspoorten om die te beschermen van de kanongeschut, maar een eeuw later worden die al verwijderd en de grachten eromheen gedempt.

2.2. HISTORISCHE KAARTEN

De beschikbare cartografische bronnen voor de omgeving van het projectgebied aan de westrand van het historisch stadscentrum van Aalst gaan terug tot de 16de eeuw met de kaart van Jacob van Deventer uit de jaren 1560-1565 als oudst beschikbare kaart (Figuur 8). Hierop is te zien dat er toen nog geen bastions waren aangelegd tenzij Jacob van Deventer zich baseerde op oudere kaarten.

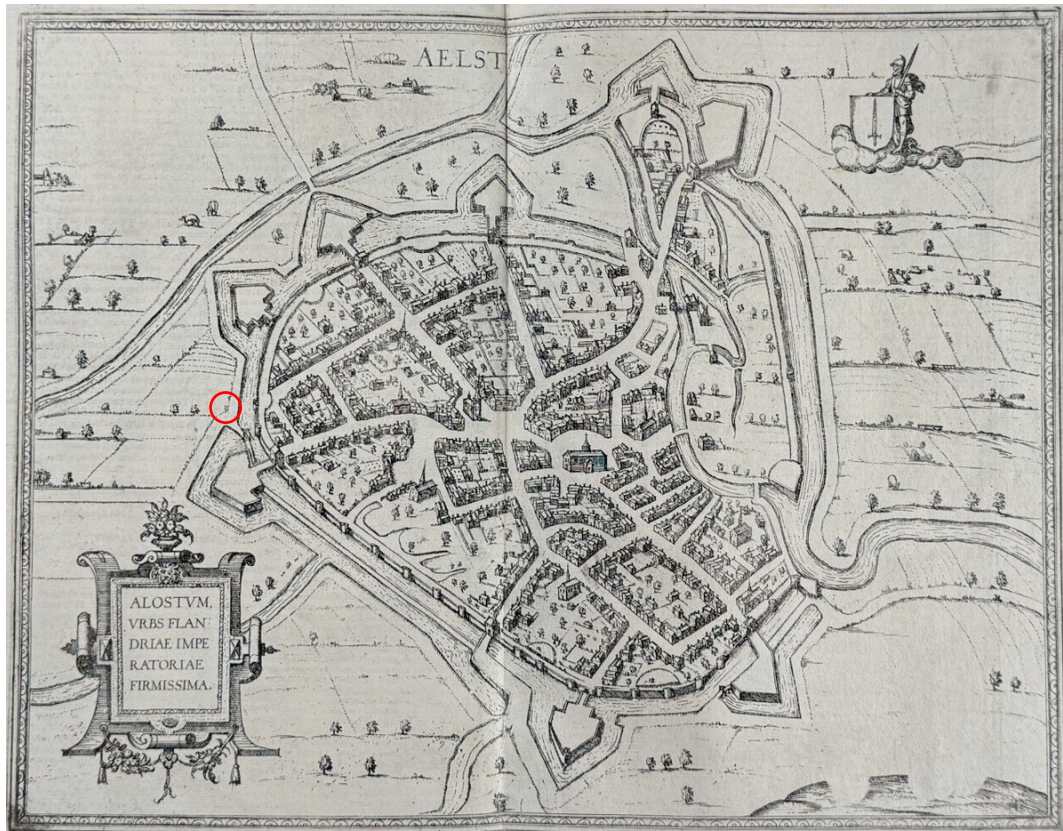
² De Grootte 2010, p.253.

Figuur 8: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de mid-16de eeuwse kaart van Jacob van Deventer (1560-1565) (bron: agatha.be)

Figuur 9: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de laat-16de eeuwse kaart van Sanderus (1581) (bron: agatha.be)

Figuur 10: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de laat-16de eeuwse kaart van Braun-Hogenberg (1588) (bron: agatha.be)

Vermoedelijk dateren de bastions van het vierde kwart van de 16de eeuw gezien die wel aangeduid staan op de iets latere kaarten van Walter Sanderus (Figuur 9) en Georg Braun & Frans Hogenberg (Figuur 10), maar nog ontbreken op de eerder door Frans Hogenberg gepubliceerde kaart uit 1576.³ Op de Sanderus-kaart uit 1581 lijken de bastions nog grotendeels in een opbouwfase en is pas homogeniteit bereikt in de uitgebreide bastionconstructies op de ets van Braun & Hogenberg uit 1588.

De bastions hielden amper een eeuw stand. In 1667 werden ze al ontmanteld en werden de grachten rondom de bastions geleidelijk gedempt tot begin 19de eeuw. Het gebied buiten de stad blijkt onbebouwd te zijn gebleven en benut als akkerland en weiland. Dit biedt weinig potentieel voor mogelijke aanwezigheid van laatmiddeleeuwse of vroegmoderne bebouwing binnen het projectgebied. De kans op menselijke activiteiten zal hier vermoedelijk beperkt blijven tot agrarische activiteiten. Een verdergezet onderzoekstraject door middel van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zal hierover uitsluitsel bieden. Het is niet uitgesloten dat het *extra muros*-gebied niet werd mee opgenomen in de weergave van de stad om nadrukkelijker de aandacht te leggen op de omwalde en omgrachte stad. Op de latere kaarten uit de 18de en 19de eeuw zien we al direct een uitgebreide lintbebouwing langs de huidige Duivekeetstraat en Gentssteenweg (Figuren 11-17). Het is dus niet uitgesloten dat langs die invalsweg al eerdere bebouwing aanwezig was.

De gegeorefererde projectie van het projectgebied op de Fricx-kaart (1712) is niet alleen incorrect maar ook weinig relevant voor onderhavig projectgebied en daarom niet opgenomen in de archeologienota.

De mid-18de eeuwse **Villaret-kaart** (1745-1748) is de oudst gekende kaart waarop een gebouw aangeduid staat ter hoogte van het projectgebied op de hoek van de huidige Duivekeetstraat en de Bert van Hoorickstraat (Figuur 11). In die tijd waren de bastions al verdwenen uit het landschap en is er enkel bebouwing langs de Duivekeetstraat en de Gentssteenweg. Het is duidelijk dat het gebouw op de hoek

³ Bartholomieux 2015, p.26, fig.6.

van beide straten een kruispunt richting stadspoort dat toegang gaf tot de het stadscentrum. Het achterland was agrarisch gebied.

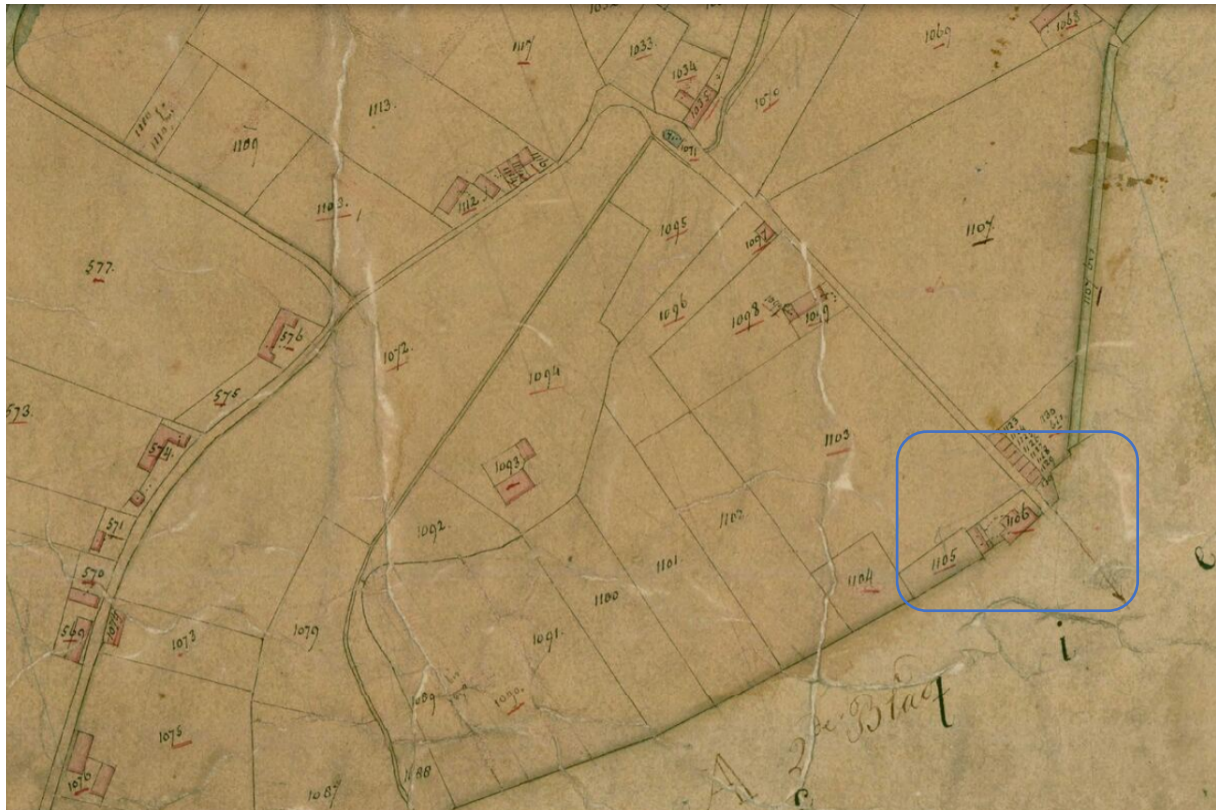

Figuur 11: Plangebied geprojecteerd op de mid-18de eeuwse Villaret-kaart (1745-1748) (bron: geopunt.be)

Figuur 12: Plangebied geprojecteerd op de laat-18de eeuwse Ferraris-kaart (1771-1778) (bron: geopunt.be)

Dat gebouw staat ook aangeduid op de laat-18de eeuwse **Ferraris-kaart** (Figuur 12). Het achterliggende gebied is eind-18de eeuw nog steeds in gebruik als akkerland gelegen achter de lintbebouwing langs de huidige Duivekeetstraat en Gentsesteenweg.

Figuur 13: Plangebied geprojecteerd op het mid-19de eeuwse Primitief Kadaster (1834) (bron: agatha.be)

De mid-19de eeuwse kaarten —het **Primitief Kadaster** uit 1834 (Figuur 13), de **Atlas der Buurtwegen** uit 1841 (Figuur 14), de **Vandermaelen-kaart** uit 1846-1854 (Figuur 15) en de Popp-kaart (Figuur 16) en een topografische kaart uit 1884 (Figuur 17) geven aan dat het projectgebied mid-19de eeuw nog steeds onbewoond ruraal land was zonder enige bebouwing en dat het projectgebied zuiver voor akkerbouw werd benut.

Figuur 14: Plangebied geprojecteerd op de mid-19de eeuwse Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (bron: geopunt.be)

Figuur 15: Plangebied geprojecteerd op de mid-19de eeuwse Vandermaelenkaart (1846-1854) (bron: geopunt.be)

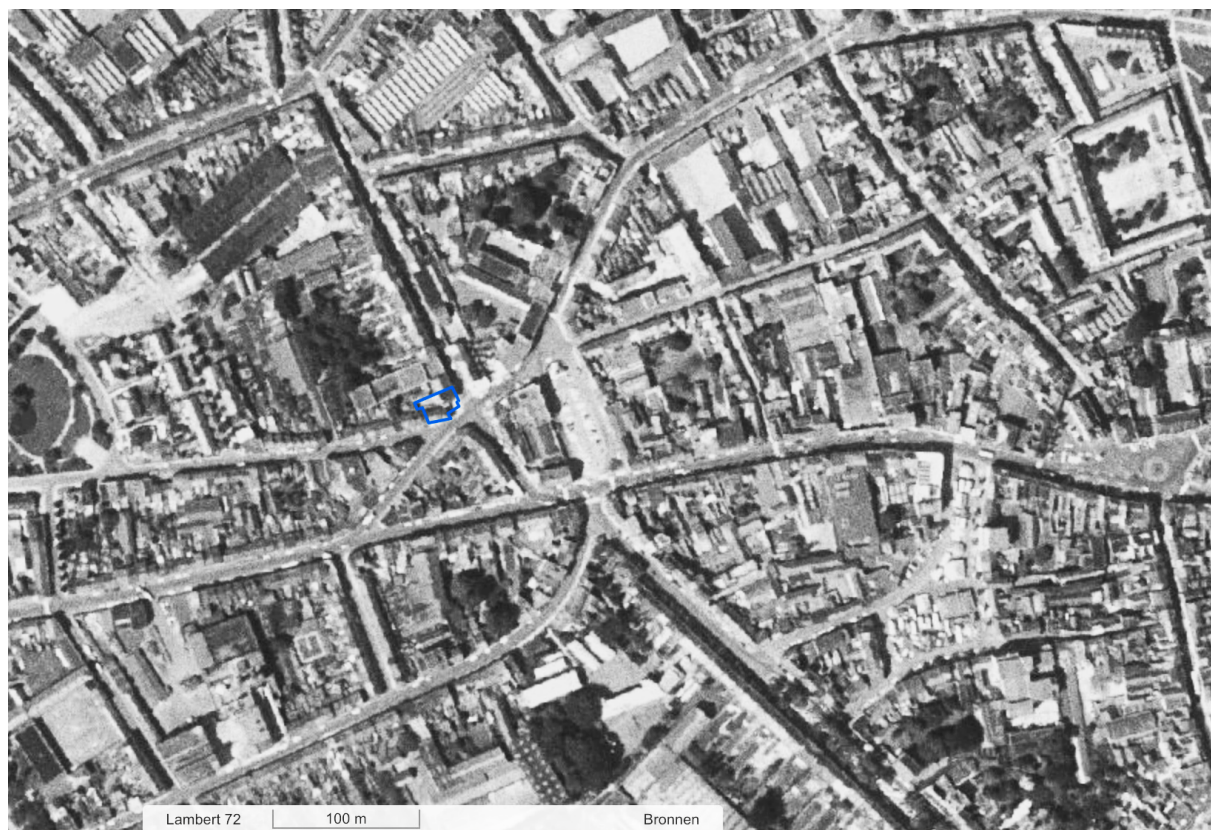
Figuur 16: Plangebied geprojecteerd op de mid-19de eeuwse Popp-kaart (1842-1880) (bron: geopunt.be)

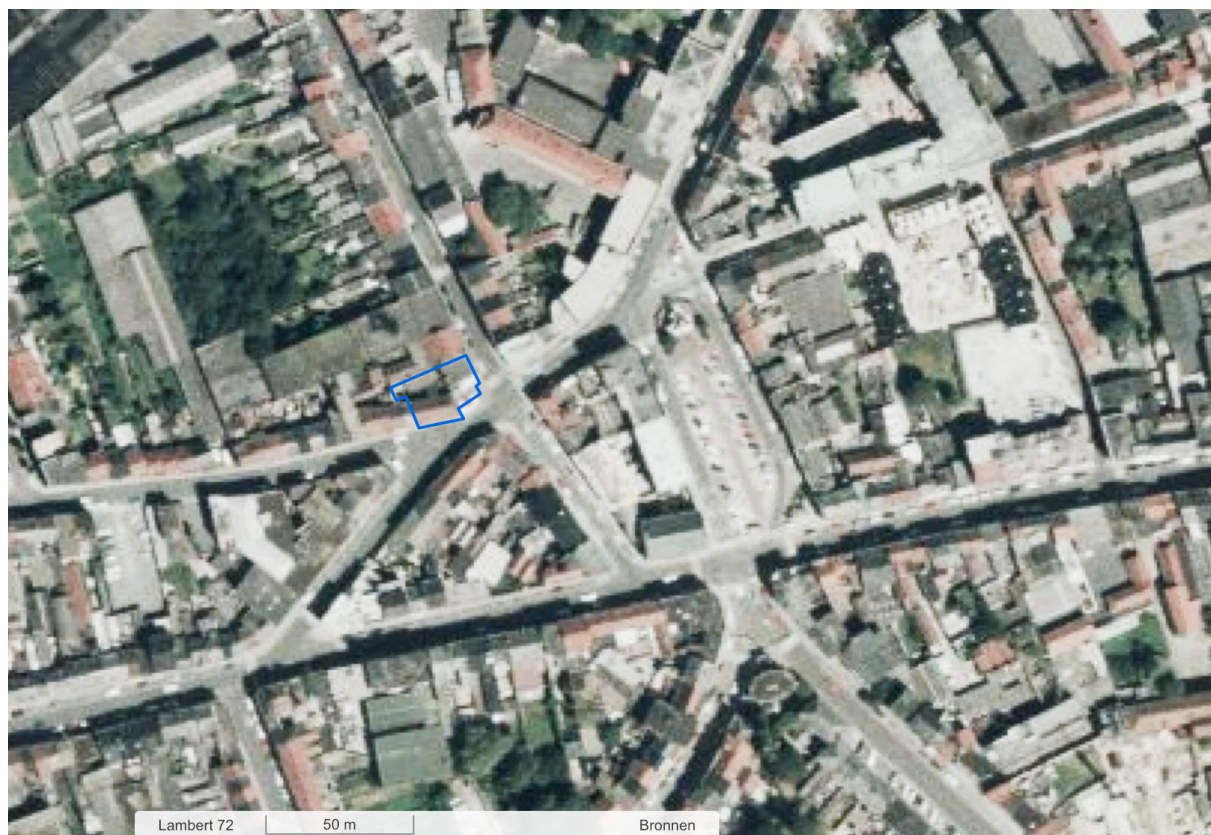
Figuur 17: Plangebied geprojecteerd op de laat-19de eeuwse topografische kaart (1884) (bron: cartesius.be)

2.3. LUCHTFOTOGRAFIE

Op basis van luchtfotografie kan opgemaakt worden dat het projectgebied in de jaren 1970 (Figuur 18) tot in de jaren 1990 (Figuur 19) was bebouwd en dienst deed als pompstation.

Figuur 18: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be)

Figuur 19: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be)

Op de luchtfoto van de jaren 2000-2003 (Figuur 20) geeft aan dat het terrein sinds het begin van deze eeuw bouwrijp is gemaakt alle constructies volledig af te breken.

Figuur 20: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be)

Figuur 21: Plangebied geprojecteerd op de winteropname uit 2013-2015 (bron: geopunt.be)

Enkele jaren voor de luchtfoto van ca.10 jaar geleden (Figuur 21) is genomen werd het terrein gesaneerd door de ondergrondse brandstoftank te verwijderen wat maakt dat minstens 90 m² is verstoord tot op 2 m diepte.

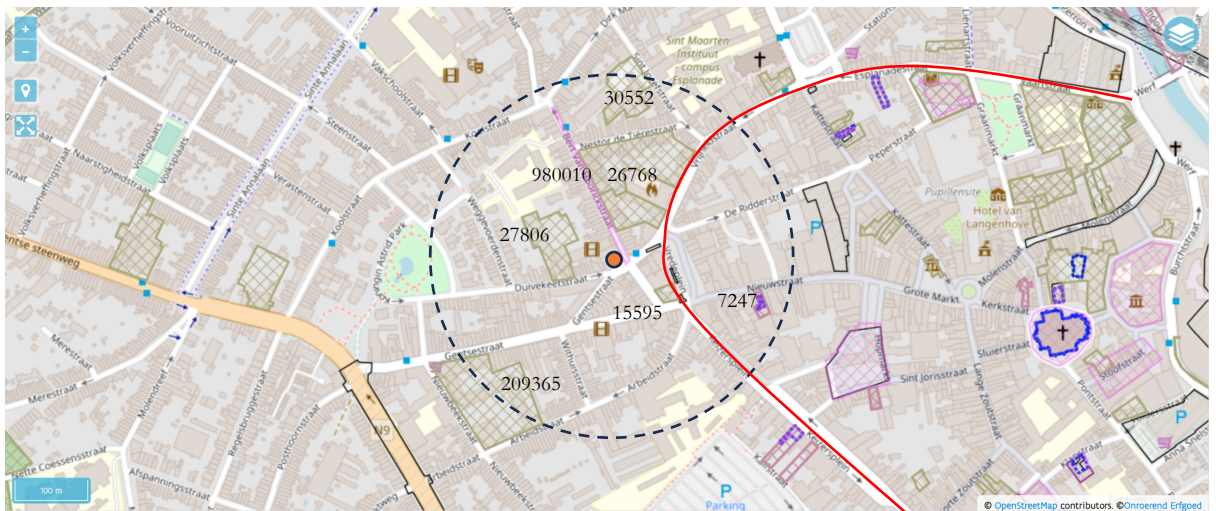
Tot op heden ligt het terrein er braak bij (Figuur 22), klaar voor een volgend bouwproject.

Figuur 22: Plangebied geprojecteerd op de zomeropname van 2024 (bron: geopunt.be)

2.4. CAI-DATABESTAND

Het databestand van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) van het westelijk deel van het Aalsters stadscentrum bezit slechts een beperkt aantal vondstmeldingen, archeologisch vooronderzoek en opgravingen.

Figuur 23: Plangebied geprojecteerd op de CAI-kaart met kerngebied rond projectgebied binnen een straat van 500 m en 1.000 m (zwarte cirkels); gebied met concentratie veldprospectievondsten (rood ellips) (bron: geoportaal.be)

Om een zinvol beeld te krijgen van het archeologisch potentieel binnen onderhavig projectgebied is het nuttig om vooral te kijken naar de beschikbare data uit aanpalende percelen en die uit de onmiddellijke omgeving tot ca.500 m straal rondom het projectgebied (Figuur 23).

Een interessant gegeven is dat ten oosten van het projectgebied heel wat gegevens zijn onderzocht met betrekking tot de tweede stadsomwalling en stadsgracht.

De meeste data betreft vooronderzoek zonder ingreep in de bodem met vaak een vrijgave na een bureauonderzoek. De werfbegeleiding ter hoogte van het Vredesplein heeft aangetoond dat het archeologisch niveau vaak nog bewaard is doordat het veelal begraven ligt onder een pakket van 0,50-0,60 m dik.⁴ Dit geeft aan dat de kans op het aantreffen van het archeologisch niveau reëel is voor het projectgebied op de hoek van de Duivekeetstraat en de Bert van Hoorickstraat.

Conclusie

Op basis van de beschikbare onderzoeksresultaten in het CAI-databestand heeft aangetoond dat het archeologisch potentieel om kenniswinst te boeken aanwezig is en potentieel biedt voor kenniswinst.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefputtenonderzoek binnen uitgesteld traject zal (1) duidelijk maken of er binnen onderhavig projectgebied een zone kan afgebakend worden waar de archeologische laag niet verstoord is en (2) aantonen of er kenniswinst te rapen valt binnen dit afgebakend gebied.

2.5. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING VAN HET PLANGEBIED

2.5.1. GEOLOGISCHE SITUERING

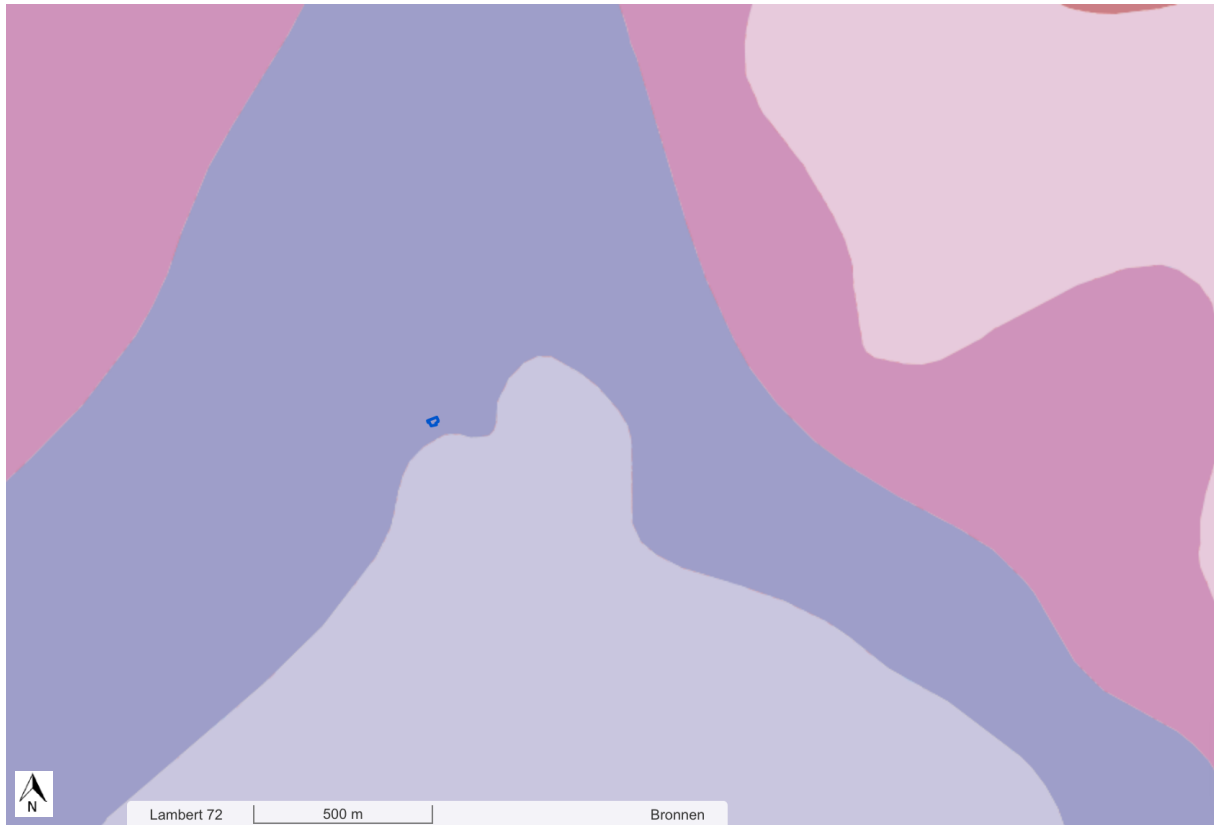

Figuur 24: Plangebied geprojecteerd op de quartair geologische kaart (bron: geopunt.be)

⁴ Bartholomicux et al. 2015.

De **quartaire geologische kaart** (Figuur 24) geeft aan dat het plangebied onderdeel vormt van een gebied met bodemtype 3 wat betekent dat er geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen aanwezig zijn bovenop de Pleistocene sequentie en dat hellingsafzettingen van het quartair (**HQ**) mogelijk afwezig zijn zoals ook de eolische afzettingen uit het laat-Pleistocene Weichseliaan en/of het midden-Pleistocene Saaliaan (**ELPw-MPs**).

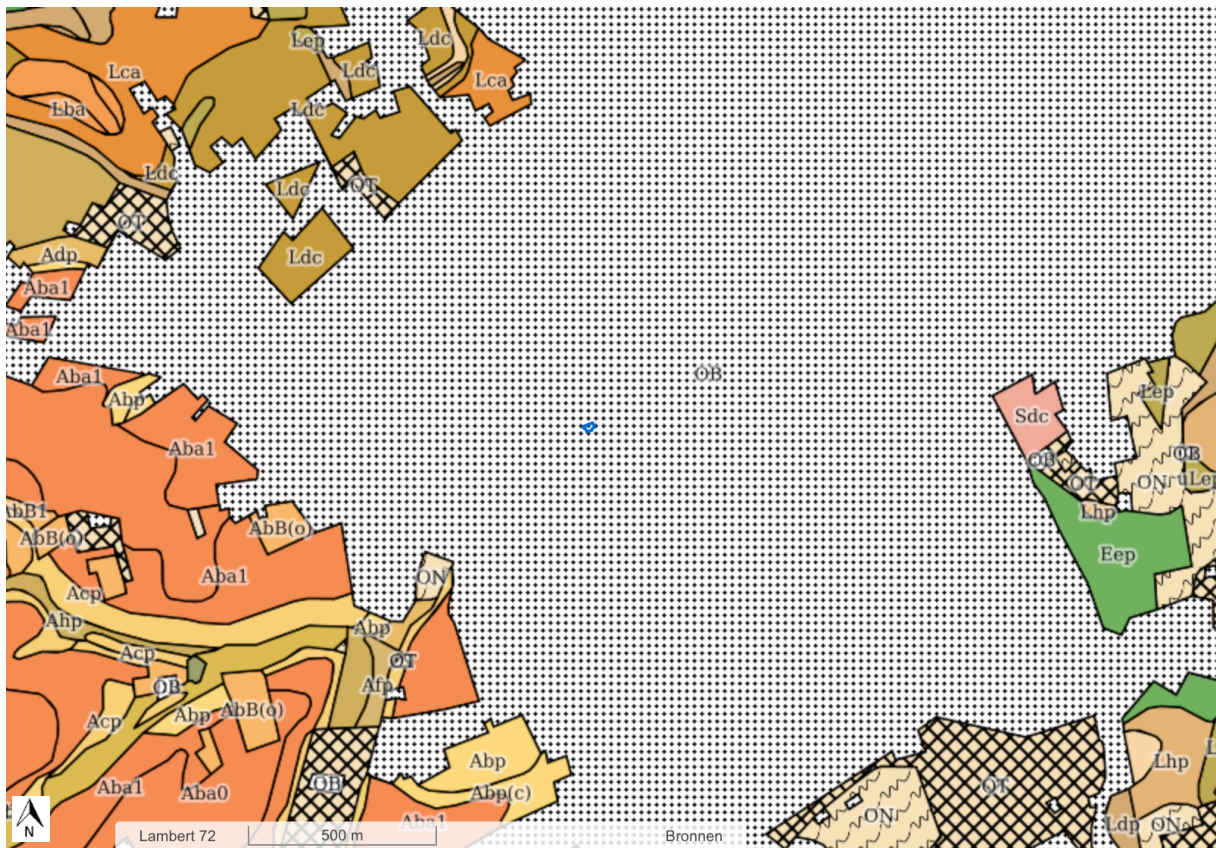
Onder de quartaire afzettingen bevinden zich de tertiaire sedimenten. Volgens de **tertiaire geologische kaart** (Figuur 25) bevindt het projectgebied zich binnen is de tertiaire Formatie van Kortrijk (Ko) (mioceen, 23,8-5,4M) binnen het lid van Aalbeke (Aa) en grenzend aan het lid van Moen (Mo). Deze formatie bestaat uit een donkergrijze tot blauwe klei met glimmers, (ijzer)zandsteenbanken, kleirijke en micarrijke horizonten met schuine gelaagdheid.

Figuur 25: Plangebied geprojecteerd op de tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be)

2.5.2. BODEMKUNDIGE SITUERING

De bodemkaart (Figuur 26) geeft aan dat het plangebied is gelegen in verstedelijkt gebied met verstoorde bodem (OB). Maar wanneer wordt gekeken naar het gekarteerd plateaugebied ten westen van Aalst waar onderhavig projectgebied nog net onderdeel van vormt bestaat de bodemopbouw uit een goed gedraineerde lemige bodem (Aba1). Dit sluit ook aan met de fijn zandige leembodem die iets ten oosten van onderhavig projectgebied is aangetroffen tijdens werfbegeleiding van wegenwerken op het nabijgelegen Vredesplein. De bodemopbouw binnen het projectgebied op de hoek van de Duivekeetstraat met de Bert van Hoorickstraat zal hoogstwaarschijnlijk een gelijkaardig bodemopbouw bezitten. De kans op het aantreffen van bewoningsactiviteiten of andere menselijk gerelateerde activiteiten binnen het projectgebied kan in relatie tot de cartografische gegevens hoog ingeschaald worden. Een verdergezet onderzoekstraject in de vorm van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zal uitwijzen in hoeverre de bodemopbouw verstoord is en hoe complex het archeologisch niveau is.

Figuur 26: Plangebied geprojecteerd op de bodemkaart (bron: geopunt.be)

Conclusie

De kans is groot dat het projectgebied een grotendeels bewaarde bodemopbouw bezit met een al dan niet begraven Aba1-bodem die volledig zal verdwijnen in functie van de geplande bouwwerkzaamheden.

De eventueel aanwezige verstoring is vermoedelijk gelimiteerd tot de bovenlaag en de zone waar de ondergrondse brandstoftank van het ARAL-pompstation heeft gezeten.

Hierdoor is het potentieel voor archeologie hoogstwaarschijnlijk nog aanwezig binnen onderhavig projectgebied. Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem dient om de verstoorte zones af te bakenen en in te schatten of de niet verstoorte zone(s) kans op kenniswinst bezitten (zie 2.5. CAI-databestand).

2.5.3. TOPOGRAFISCHE SITUERING

Het projectgebied ligt op een laag leemplateau van gemiddeld 15-18 m TAW ten westen van de Dendervallei (Figuur 23) welke deel uitmaakt van het zogenaamde Midden-Vlaams glooiend zandleemgebied dat ter hoogte van Aalst de overgang vormt tussen de Vlaamse Vallei oftewel pleistocene rivierenvallei in het noorden en het Zuid-Vlaams lemig heuvelgebied in het zuiden. Op het weinig tot beperkt geaccidenteerd Tertiair glooiend landschap zijn voornamelijk bedekt met zandlemige eolische afzettingen.

3. VERWACHTINGEN EN IMPACT

Het bureauonderzoek heeft voldoende informatie opgeleverd om een uitspraak te doen naar de potentiële verwachtingen qua archeologie. De verzamelde gegevens leveren enig verwachtingspotentieel op naar archeologie in het algemeen en in het bijzonder naar de mogelijkheid tot kenniswinst. Die vaststellingen gecombineerd met de grote impact van de voorziene bouwwerkzaamheden zorgen ervoor dat er geen vrijgave kan geadviseerd worden en er een archeologisch vervolgonderzoek binnen een uitgesteld traject dient plaats te vinden om te evalueren of de bodemopbouw is bewaard binnen het projectgebied en of er kenniswinst te rapen valt bij aanwezigheid van het archeologisch niveau.

3.1. VERWACHTINGEN

Bij de evaluatie van de beschikbare gegevens blijkt overduidelijk dat een verdergezette terreinevaluatie hier wenselijk, nuttig en noodzakelijk is omwille van de grootschalige impact op de bodem door de geplande nieuwbouw en omdat het projectgebied kans biedt tot kenniswinst inzake de postmiddeleeuwse bewoning en stadsverdediging enerzijds en mogelijkheid biedt om middeleeuwse bewoningslagen aan te snijden.

Het lijkt erop dat het historisch maaiveld binnen dit stadsgedeelte begraven ligt onder een recenter ophogingspakket waardoor de archeologische laag altijd is afgeschermd gebleven door een bufferzone. Dat biedt perspectieven naar kenniswinst van de lokale stadsontwikkeling. Het terrein dient eerst door middel van een proefputtenonderzoek gescreend te worden om het archeologisch potentieel af te bakenen in tijd en ruimte.

Vooraf op basis van de cartografische kaarten kan geconcludeerd worden dat er archeologische verwachtingen zijn binnen onderhavig projectgebied. De beperkte CAI-gegevens uit verdergezet archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem maken duidelijk dat onderhavig projectgebied gelegen is in een ruimere regio waar het archeologisch potentieel nog reëel aanwezig is.

3.2. IMPACT

De geplande bouwwerkzaamheden binnen het projectgebied op de hoek van de Duivekeetstraat en de Bert van Hoorickstraat in Aalst voorzien een ingrijpende ingreep in de bodem tot 3,70 m diep over de totale oppervlakte van het kadastrale perceel 1106y (zie 1. Aanleiding vooronderzoek; Figuren 4-7). Er wordt ook een regenwaterput van 22.500 liter gestoken. De bouwput zorgt voor een impact over het gehele projectgebied waardoor een vooronderzoek wenselijk, nuttig en noodzakelijk is om het archeologisch gebied goed af te bakenen en evalueren of een opgraving binnen (een deel van) die afgebakende zone kenniswinst zal opleveren. Het is noodzakelijk om een kostenbatenanalyse hiervoor op te maken na het proefputtenonderzoek zodat kan vastgelegd worden of het opportuun is om binnen onderhavig projectgebied nog een verdergezet onderzoekstraject op te leggen en binnen welke contourlijnen dit dan wel zou zijn.

Een gemotiveerd advies voor een verdergezet archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is hier dan ook logisch omdat de bodemopbouw drastisch zal geroerd worden waardoor nergens sprake kan zijn van eventueel *in situ*-behoud.

Conclusie

De geplande bouwwerkzaamheden met wezenlijke impact op de bodemopbouw bieden **perspectief bij een verdergezet archeologisch onderzoekstraject.**

Omdat kenniswinst kan verworven worden is het hier relevant om verder onderzoek uit te voeren naar eventueel archeologisch erfgoed en inschatten of er kenniswinst mogelijk is.

4. SAMENVATTING VOOR NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Binnen het projectgebied ter hoogte van op de hoek van de Duivekeetstraat met de Bert van Hoorickstraat in Aalst is archeologisch vooronderzoek opgelegd door een nieuwbouwproject met drie appartementsniveaus bovenop een volledig onderkelderd gebied. Het archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd omdat het projectgebied gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone meer dan 300 m² bedraagt en de ingreep in de bodem groter is dan 100 m².

Op basis van de verzamelde gegevens uit het bureauonderzoek is duidelijk dat de grootschalige ingreep in de bodem bij het aanleggen van de 3,70 m diepe bouwput kan leiden tot kenniswinst. De bodemopbouw in dit deel van de stad blijkt eerder onverstoord doordat het veelal ligt begraven onder een ophogingspakket van gemiddeld 0,50-0,60 m. Een deel van het projectgebied is wel al verstoord door de bodemsanering van een ondergrondse brandstoftank van een voormalig ARAL-pompstation. Verder archeologisch vooronderzoek door middel van een ingreep in de bodem moet checken of het gebied potentieel voor archeologie bezit. Anderzijds moet een gebied afgebakend worden waar mogelijk een verdergezet archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving kan uitgevoerd worden.

Op basis van oude kaarten blijkt dat er in de 18de en 19de eeuw een groot gebouw heeft gestaan ter hoogte van het projectgebied, min of meer op de plaats waar twee driehoekige bastions uit de 16de-17de eeuw samenkomen. Het is dus niet uitgesloten dat het 18de en 19de eeuwse gebouw teruggaat tot die vroegmoderne periode. Onderzoek moet uitwijzen wat de functie van dit gebouw was en of er potentieel is voor eerdere bewoning.

5. SAMENVATTING VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK

Het hier uitgevoerd archeologisch vooronderzoek is in functie van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de bouw van een appartementsblok met ondergrondse parkeerruimte en kelder op de hoek van de Duivekeetstraat met de Bert van Hoorickstraat in Aalst.

Een archeologisch vooronderzoek diende te worden uitgevoerd omdat het projectgebied — gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone op de rand van het historisch stadscentrum— meer dan 300 m² bedraagt en de ingreep in de bodem groter is dan 100 m². De bouwput voor de nieuwbouw zal de volledige oppervlakte van kadastraal perceel 1106y beslaan dat ca.412 m² bedraagt.

Deze archeologienota is opgemaakt om het archeologisch potentieel van het projectgebied in kaart te brengen. Aan het aanvraagdossier van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, zoals staat omschreven in artikel 5.4.2.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 van de Vlaamse Overheid (versie 01/04/2019) dient een aktename voor vrijgave van verder archeologisch onderzoek toegevoegd te worden vooraleer de vergunde bouwwerkzaamheden kunnen aangevat worden. Het bureauonderzoek heeft echter voldoende gegevens gegenereerd voor het formuleren van een gemotiveerd advies voor een archeologisch vervolgtraject in uitgesteld traject. Het vervolgonderzoek dient opgenomen als randvoorwaarde in de vergunde omgevingsvergunning. De bouwvergunning kan pas worden uitgevoerd wanneer het archeologisch vervolgtraject is afgerond.

Rekening houdend met de grote impact op de deels verstoorde bodem dient een proefputtenonderzoek met aandacht voor de bodemopbouw uitgevoerd te worden om vast te leggen waar de archeologische laag nog aanwezig is en of het gebied potentiële kenniswinst bezit.

Uit cartografisch onderzoek blijkt dat er ter hoogte van kadastraal perceel 1106y in de 18de en 19de eeuw een groot gebouw heeft gestaan, min of meer op de plaats waar twee driehoekige bastions uit de 16de-17de eeuw samenkomen. Het is dus niet uitgesloten dat het 18de en 19de eeuwse gebouw teruggaat tot die vroegmoderne periode. Onderzoek dient uit te wijzen of er potentieel is voor eerdere bewoning.

6. LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op de GRB-kaart met aanduiding van de afgebakende bouwzone (rode lijn) + <i>bounding box</i> (bron: geopunt.be)	7
Figuur 2: Plangebied (blauwe lijn) geprojecteerd op de Gewestplan (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 3: Criteria bij omgevingsvergunning stedenbouwkundige handelingen in functie van archeologie (bron: onroerendergoed.be).....	8
Figuur 4: Inplantingsplan van de bestaande toestand (plan: Architect Kristof Cauchie bv).....	9
Figuur 5: Grondplan van de nieuw te bouwen toestand op kelderniveau (plan: Architect Kristof Cauchie bv).....	10
Figuur 6: Grondplan van de nieuw te bouwen toestand op gelijkvloers (plannen: Architect Kristof Cauchie bv).....	10
Figuur 7: Opstand van de nieuw te bouwen toestand terreinprofiel CD (plan: Architect Kristof Cauchie bv)	11
Figuur 8: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de mid-16 ^{de} eeuwse kaart van Jacob van Deventer (1560-1565) (bron: agatha.be)	13
Figuur 9: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de laat-16 ^{de} eeuwse kaart van Sanderus (1581) (bron: agatha.be).....	13
Figuur 10: Situering van het projectgebied (rode cirkel) op de laat-16 ^{de} eeuwse kaart van Braun-Hogenberg (1588) (bron: agatha.be)	14
Figuur 11: Plangebied geprojecteerd op de mid-18 ^{de} eeuwse Villaret-kaart (1745-1748) (bron: geopunt.be)	15
Figuur 12: Plangebied geprojecteerd op de laat-18 ^{de} eeuwse Ferraris-kaart (1771-1778) (bron: geopunt.be)	15
Figuur 13: Plangebied geprojecteerd op het mid-19 ^{de} eeuwse Primitief Kadaster (1834) (bron: agatha.be)	16
Figuur 14: Plangebied geprojecteerd op de mid-19 ^{de} eeuwse Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (bron: geopunt.be)	17
Figuur 15: Plangebied geprojecteerd op de mid-19 ^{de} eeuwse Vandermaelenkaart (1846-1854) (bron: geopunt.be)	17
Figuur 16: Plangebied geprojecteerd op de mid-19 ^{de} eeuwse Popp-kaart (1842-1880) (bron: geopunt.be)	18
Figuur 17: Plangebied geprojecteerd op de laat-19 ^{de} eeuwse topografische kaart (1884) (bron: cartesius.be)	18
Figuur 18: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 19: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 20: Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 21: Plangebied geprojecteerd op de winteropname uit 2013-2015 (bron: geopunt.be)	20
Figuur 22: Plangebied geprojecteerd op de zomeropname van 2024 (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 23: Plangebied geprojecteerd op de CAI-kaart met kerngebied rond projectgebied binnen een straal van 500 m en 1.000 m (zwarte cirkels); gebied met concentratie veldprospectievondsten (rood ellips) (bron: geoportaal.be)	21
Figuur 24: Plangebied geprojecteerd op de quartair geologische kaart (bron: geopunt.be)	22
Figuur 25: Plangebied geprojecteerd op de tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be)	23
Figuur 26: Plangebied geprojecteerd op de bodemkaart (bron: geopunt.be)	24

7. REFERENTIES

Code Goede Praktijk 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren* (versie 4.0), Brussel.

Bartholomieux B., Taelman E., De Maeyer W., Van Cauwenbergh S., Vanholme N. & Cherretté B. 2015. *Aalst Vredeplein – Keizersplein. Onderzoek van de laatmiddeleeuwse ommwalling* (Solva Archeologie rapport 9). Erpe-Mere.

Herremans D. 2023. *Aalst. Bert van Hoorickstraat. Archeologienota – 2023G73* (Solva Archeologie rapport 270). Sint-Lievens-Houtem.

Geraadpleegde websites:

<http://www.cartesius.be>

<http://www.geoportaal.be>

<http://www.geopunt.be>